

I. SETKÁNÍ RODÁKŮ VE SNOPOUŠOVECH – 19. 7. 2008

STROM

Sebejistě se rozkročil v krajině, tak ho objevil člověk. Poseděl pod ním, sešel se s jiným člověkem, zmínil se o něm v kronice, podepsal pod ním smlouvu, počal nový život, ano, i umíral. A strom trvá.

Přežil desítky lidských životů a stal se památným stromem, organismem, který nás všechny přesahuje. Je dominantou krajiny a času. Postůjme před ním s vážností a respektem. Dotkněme se jeho kmene, dívejme se do jeho koruny. Zamysleme se nad jeho existencí a hodnotami, které nám přináší.

Kolem stromu plynul čas, kolik kolem něj přešlo lidí, osudů, nadějí. Čas je v něm zachován i v příbězích, které se kolem něj udály, které se přenášejí z pokolení na pokolení.

Tak nějak se získávají kořeny k domovu – pomocí kořenů starých stromů.

Naši milí rodáci,

obrázkem nejstaršího pamětníka – lípy pod Barborkou, vás vítáme na dnešním **I. setkání snopoušovských rodáků**. Máme radost, že na svou rodnou vísku stále vzpomínáte a rádi se vracíte – sem, ke svým kořenům. Zastupitelstvo obce

PROGRAM I. SETKÁNÍ SNOPOUŠOVSKÝCH RODÁKŮ

9:00 - 10:00	prezentace
10:00 - 11:30	slavnostní zahájení – projev starosty obce beseda mezi rodáky
11:30 - 13:00	oběd (hradí si zájemci sami)
13:30 - 15:30	prohlídka obce – odvoz autobusem do Dolní Lukavice - mateřská škola v DL (výstava školních kronik) - obecní úřad – beseda se starostou, zastupiteli, výstava historických dokumentů obce, kronik a fotografií
15:30 - 16:30	mše v kostele sv. Petra a Pavla v Dolní Lukavici
17:00 - 24:00	večer s hudbou; k poslechu a tanci hraje Hájenka z Hájů

Všeobecné informace

Obec Snopoušovy leží ve svažité poloze s jádrem v říční nivě řeky Úhlavy 355m nad mořem, asi 7 km severovýchodně od Přeštice a 20km jižně od Plzně. Snopoušovy spadají společně s vesnicemi Krasavce a Lišice do správního území obce Dolní Lukavice. Počet obyvatel k 3. 6. 2008 byl 832, z toho 83 je trvale hlášeno ve Snopoušovech, průměrný věk obyvatelstva je 40 let.

Správu obce vykonává jedenáctičlenné obecní zastupitelstvo, v čele kterého je starosta Vítězslav Opálko z Dolní Lukavice, funkci místostarosty vykonává Bc. Jindřiška Kaslová ze Snopoušov.

Členové zastupitelstva:

Emil Sika z Krasavce

Marek Maňour ze Snopoušov

Irena Hodanová z Lišic

Michal Komorouš z Lišic

Zdeněk Luňák z Lišic

Jaroslav Hrubý z Dolní Lukavice

Ing. Pavel Netrval z Dolní Lukavice

Josef Netrval z Dolní Lukavice

Miroslav Rotenborn z Dolní Lukavice

Spojení na Obecní úřad v Dolní Lukavici, který sídlí v budově čp. 134:

tel.: 377 985 386

fax: 377 982 396

e-mail: starosta@dolni-lukavice.cz

internet: www.dolni-lukavice.cz

* * * * *

U lípy – stařenky.

Lípa – stařenka připomíná mi mé dětství, připomíná mi kouzlo mládí. Spěchávali jsme k ní vždy v nedělních odpolednách. Bylo nám milo u ní pobýti. Vyrostla v cípu lesa pod vrchem Barborkou. Je vykotlaná a od koruny až po kořeny roztržená. Zeje velkým otvorem a v její dutině skrylo se nás několik, kteroužto příležitost jsme hledali zvláště za deště. První pohled na ni přesvědčuje nás o jejím úctyhodném stáří. Její větve jsou skutečně jako ruce stařeniny, dutina v ní jako bezzubá ústa a šelestění v její koruně jako tichá modlitba. Rok od roku znovu se však zazelená. Za svítu slunka hoří její koruna jako diadém a za vánku v šumění jejího listí a větví zdá se nám naslouchati vyprávění pověstí místního kraje.

Stojí u cesty vedoucí od Mrtole k Snopoušovu, ale přejde tudy i ve dne zřídkka chodec. Snad jen nějaký ptáček na ni usedne a zanotuje svůj oblíbený nápěv, neb zajíček a srna vycházejí kolem ní na paši. Ostatně je tu vždy posvátné ticho. Ale lípa – stařenka je starým pamětníkem přepodivných událostí dávné minulosti – hlučných šarvátek vládků a rytířů z okolních tvrzí. Mám na mysli starý rukopis vodokrtského rychtáře Havla, nazvaný »Vícov«. Je to rozsáhlé líčení o 11 kapitolách. Zavedlo by nás na mnohé okolní tvrze, ale i daleko do světa, např. do Paříže, Říma. Benátek nebo do Jerusalema a Káhiry. Již r. 1911 zaznamenal kronikář Josef Kesl z Mrtole jednu původní pověst, vztahující se dějem k naší lípě – stařence a líčící ukrutného rytíře tvrze Nebílova. Tato pověst nezná již ani jména rytířova, jiné pověsti jmenují jej Strachbojem. Poslyšte ji v mém podání, lépe jí porozumíte!

Bylo tomu tak někdy v XV. nebo XVI. století, kdy tvrz náležela rytíři Strachbojovi. Byl to člověk mstivý, s poddanými zacházel surově, mrav a ctnost šlapal, loupeživý a se sousedními pány žijící v nepřátelství. Byl nazýván Strachbojem snad jen proto, že kdekdo se strachoval boje s ním. Nejzaprísáhlejším odpůrcem podle pověsti této byl mu vladyka Štrubina z tvrze Snopoušova. Zřejmě dával najevo, že se ho nebojí, a kde mohl, způsobil mu škodu nebo aspoň mrzutost.

Jednou zosnoval si tento vladyka smělý plán, aby ho řádně potrestal. Ale v osnování plánů nevěnoval pozornost ženě svého ovčáka Jirky, jež byla sestrou Kobzy, poddaného z Nebílova. Tato žena si povšimla horečných příprav na přepadení Nebílova. Odhodlala se zpravit o tom Nebílov. Ale aby tento úmysl její nebyl prozrazen, použila na cestu do Nebílova jedné tmavé noci v pozdním listopadu.

Mraky jako duchny plné sněhového peří visely nízko nad krajem. Již odpoledne se setmělo. O šesté hodině ubírala se tlupa ozbrojených mužů v tichosti od Nebílova kolem Mrtole a dolů cestou k lesu na Barborce. U naší lípy-stařenky, tehdy ještě docela mladého stromku, ozbrojeni na povel vůdcův stanuli a ukryli se v lesním porostu, aby očekávali napjatě dalších pokynů.

Brzy bylo slyšet mužské hlasy dosud vzdáleností tlumené od Snopoušova. Štrubinovi lidé se již přiblížili, Štrubina chtěl cosi říci svému lidu, když již se vyřítili Nebílovští na ně a sekali a bodali je jako lití. Snopoušovští neviděli, kdo přítel nebo nepřítel, a bili jeden druhého. Nejdříve se vyprostil a dal na útěk zbrojnoš Kubáč, aby oznámil na Snopoušově, co se udalo. Konečně Štrubina a s ním zbývající dva lidé jeho přemožení a odvedení do zajetí na Nebílov a uvržení do sklepního vězení pod tvrzí.

Více pověst nepraví. Ale v souvislosti s ní uvádím pověst, že u lípy straší těla v potyčce zabitých mužů. Před více než sto lety byl lesníkem v snopoušovské hájovně Rajchl, známý pod jménem Fousek. Ten prý jednou na obchůzce lesem v noci spatřil u lípy seděti kol ohně několik ozbrojených chlapů. Druhého dne na místě však nenalezl zbytků ani po ohni. Vyhýbal se lípě. Jeho manželka zavěsila na ni obrázek Panny Marie. Dnes tu obrázek ovšem není.

Lípa je znakem češství a slovanství. Tím více si proto budeme vážit naší lípy – stařenky. Zachováme jí i úctu k ní budoucím pokolením.

Fr. Houdek v čas. Mladá stráž r. 1937, XIX.

Poznámka. „Lípa u Mrtole“ („pod Barborkou“) – lípa srdčitá, byla rozhodnutím OÚ Plzeň – jih z podnětu lesů ČR, s. p, dne 29. 7. 2002 vyhlášena památným stromem ČR. Odhadované stáří je 500 – 600 let, v = 14,5m, o = 395 cm (441cm) ve výšce 130 cm nad patou stromu. Její kmen je poznamenán požárem z r. 1875.

Rychtář Havel z Vodokrt, je nejspíš rychtář a písmák V. Mašek z Vodokrt (1795 – 1847), který „Vícov“ dokončil v r. 1842.

J. Netrval

* * * * *

HISTORIE OBCE

Snopoušovy (dříve Snopoušov, původně Snopůše)

V letech 1239 byla ves darována neznámým, Pomuckému klášteru. Tento ji však jako vzdálenou 17. prosince roku 1239 vyměnil klášteru Kladrubskému za jeho dvě vsi Radechov a Partovice. Po letech klášter ztratil tuto ves neznámým způsobem. Ve XIV. století se tu vyskytuje zemanský rod, který tu vystavěl dvě

tvrze. Jednu, kde louka Strubina se nalézá a druhou kde poplužní dvůr a louka Ohrada zvaná je. Je možné, že jedna nebo obě tvrze již zde stály, když Snopůše náležely klášteru Kladrubskému – byly obydleny mnichy, kteří tehdy nad Krašovicí a Vodokrtech dohlíželi na vzdálený klášterní majetek.

V letech 1373 až 1379 bydlel tu na jedné tvrzi nějaký Kundrád, na druhé pak po roce 1395 Marten. Od roku 1395 je tu Ctibor a jeho bratr Ješek, který se psal ze Snopůšova.

V 15. století se tu usadil nějaký Dobeš z Ččovic, který se psal Snopůšovský a roku 1463 ves Snopůšovy prodal Janovi a Otíkovi, bratřím z Borku. Tento Jan jako starší Snopůšovský z Borku se jmenuje. Jeho bratr Otík Snopůšovský z Borku měl dva syny: Jana, který byl mladší a Mikuláše. Tento Jan držel druhou tvrz se

dvorem po otci a přikoupil

od Otíka ještě tvrz prvou, rozmnožil statek o tvrz a dvůr, Předence, Lišice a Čížice. Celý majetek předal svému synu Petrovi. Petr Snopůšovský prodal statek na začátku XVI. století Mejtolarovi od něhož jej roku 1541 koupil Humpert Markvart z Hrádku na Řenčích a na krátkou dobu připojil ke statku Řenečskému. Než zemřel, odkázal Snopůšov a další vesnice (Řenče, Čížice, Háje, Osek, Vodokrty, Krašovice a Lišice) svému synu Jáchymovi Markvartovi. Ten na smrtelném loži roku 1573 všechno matce své Anně z Drahenic po případě kdyby ho nepřezila, sestřím svým Anně a Kateřině předal. Po smrti Anny z Drahenic (v roce 1589) přešly její statky dceři Kateřině a dětem její sestry Anny, která měla za manžela Dětleba Kotce z Dobrše. Syn tohoto, Jan Adam Kotc z Dobrše, se ujal jménem svých bratří a sester statků a bydlel tu na jedné z obnovených tvrzí.

Děti tohoto Jana prodali roku 1603 své dědictví (tvrz, dvůr a ves Snapůše, Háje, Osek, Lišice) Jáchymovi Ladislavovi Lubskému z Lub na Řenčích a Dolní Lukavicí, při které Snapůše již zůstaly.

Roku 1621 Dolní Lukavice propadly s jinými statky včetně Snapůšova císařským konfiskacím. Ladislav Lubský z Řeneč kterému patřily tehdy tyto statky, byl jako nekatolík vypovězen.

Roku 1635 koupil Dolní Lukavici, které patřily i Snapoušovy, císařský plukovník Philip Gvatz von Schafenstein, ten byl roku 1635 jako Albrecht z Waldsteina prozrazen a ve Vídni popraven. Dvůr Lukavický i jiné dvory, kam patřil také Snapoušovský, připadly znovu konfiskaci a majetek byl prodán Harachovi, který v 60. letech Dolní Lukavici a ostatní Harachův majetek spolu s dvorem Snopoušovy prodal plukovníku Morzínovi. Bylo to v XVII. století. V jeho rodě se Dolní Lukavice i dvůr Snopoušovský udržely do konce 18. století, kdy rod vymřel a majetek i se dvorem Snopoušovským zdělili hrabata Schönbornové, kteří dvůr drželi až do první pozemkové reformy v roce 1922.

Hrabě Schönborn na vzdálený majetek dosazoval správce a někdy i dvory pronajímal. Správci dohlíželi

na vzdálený majetek a řídili jeho celý chod. Zdejší poplužní dvůr stojí v dolejší konci vesnice, která se rozprostírá na svahu. Kolem dvora na všechny strany se prostírají lány nejlepších polí a luk, které jsou nejlepších kvalit. Všechny pole a louky patřily ke dvoru panskému, jen pár kousků polí, které byly v nejhorších místech na svazích pod lesem Hajskem a vzdáleny od vsi, pole nejhorších kvalit vlastnilo pár jednotlivců. Ostatní občané byli závislí na panském dvoře. Při dvoře byla škrobárna, dřevárna, sušárna na ovoce, myslivna a ovčín, stodoly, chlévy a obytné místnosti.

Dvůr vyhořel asi v roce 1911, shořely stodoly, které byly velmi staré. Měly ještě starý krov a trámy byly tak mohutné, že se po nich mohlo i tancovat. Znovu vybudované stodoly jsou na

původním místě, dřevárna, sušárna, škrobárna a část ovčína v dnešní době již nestojí, tyto byly během let rozbořeny.

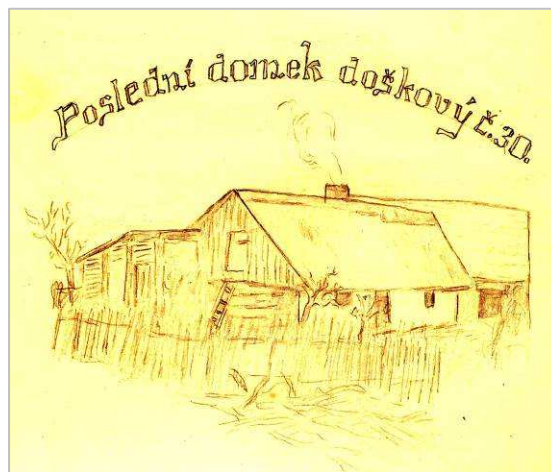
Ves Snopoušovy stojí na svahu, kde tehdy páni povolili robotníkům postavit své malé dřevěné obydlí. Robotníci chodili robotovat do dvora za ubohých podmínek. Jezdili sem robotovat z Hájů, z Předenic i Střížovic, ženy nosily za svými muži obědy i večeři. Na večer přespoulní domů nejezdili a utmáčení přenocovali v roklí nad chalupou Davidovic, jejíž majitel se nyní jmenuje Černý Josef. Robotota byla v roce 1848 zrušena. Lidem bylo trochu ulehčeno, ale dřením lidem zůstalo. Snopoušovští stále chodili ke dvoru pracovat. Měli sice plat, ale velmi malý.

Z ovčína se denně vyhánělo stádo ovcí. Pásl je ovčák, který je nejčastěji pásl na Vrchu, to místo je vysázeno lesem, také ovce honil pást na louku za Jezem, louka byla při první pozemkové reformě přidělena předenickým zemědělcům. Ovčák s poklasným bydlel v panské chalupě, která byla přidělena v roce 1922 při první pozemkové reformě Kaslu Josefu č. 19, říká se tam u Hlídačů. Ve dvoře, kde stojí dnes obytné budovy byla ovocná školka, tu měl na starosti štěpař. Panský štěpař bydlel v domku, který stojí pod lesem Vrchem. Chalupa byla odprodána babičce Harmáčkové. Babička měla dceru, které chalupu odkázala.

Dcera se provdala za Kastnera. Ten rod tam bydlí dodnes. Je to číslo domku 35. Proti dvoru, kde bydlí Kokoška, bydlel Šupryják.

Ve dvoře se správci i nájemci střídali. V roce 1904 byl na dvoře správce Henrych, pak byl dvůr dán do nájmu židu Pikovi a po něm byl na dvoře nájemce Frýd. V roce 1921–1922 byla uskutečněna první pozemková reforma, některá pole i louky byly rozděleny mezi malé zemědělce, při dvoře zůstalo 70ha pozemků včetně budov a rybníka. Zdejší zbytkový statek byl přidělen bratřím Aloisi a Josefu Kohoutům, kteří byli rodáci z obce Předenic. Obec neměla skoro žádný obecní majetek, v obci není škola, žádný obecní dům ani chudobinec.

V roce 1924 se začala budovat cesta po návsi. V cestě překázela stará dřevěná kaplička, vedle ní stály dvě mohutné lípy. Ty byly poraženy a kaplička vcelku po válečkách byla přemístěna asi o 3 metry na stranu.

V letech 1938–1939 byla do obce zavedena elektrika. Byla prosazena malou většinou občanů, ostatní elektriku nechtěli. V tu dobu v obci byl starostou Jan Mařík. Pak přišla německá okupace a druhá světová válka, která skončila v roce 1945. V letech válečných byl starosta Josef Kohout.

Podle kroniky obce Snopoušovy, kterou vedl pan Josef Pach, zapsala J. Kaslová

* * * * *

Za svědky minulosti – kaplička ve Snopoušovech

Byla postavena někdy v první polovině 19. stol. jako celodřevěná srubová stavba čtvercového půdorysu se zvoničkou na stanové střeše. Dřevěné stěny byly opatřeny omítkou z hliněné lepenice s vápennou malbou, střecha i zvonička pokryty šindelovou krytinou. Zvonička byla opatřena malým zvonem a nahoře ukončena křížem. Uvnitř kapličky bylo umístěno klekátko na modlení, svícny, obrázky a sošky svatých.

V roce 1924, při stavbě cesty vzhůru po vsi, kaplička překážela a tak byla po válečcích přesunuta o 3m směrem na západ do proluky mezi rodinné domky čp. 30 a čp. 41 a dvě lípy u ní rostoucí musely být pokáceny.

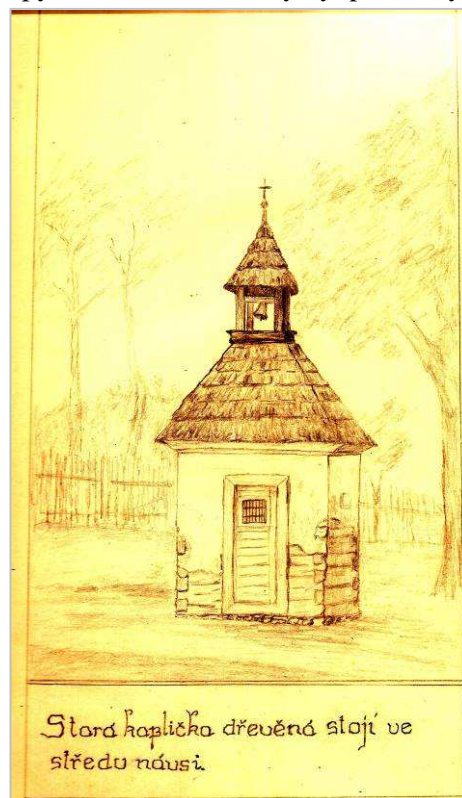
V roce 1956 byla provedena úprava krytiny střechy a omítek stěn. Šindelová krytina střechy a zvoničky byla stržena a nahrazena krytinou z eternitových šablon, zvonička byla oplechována a křížek renovován, stará venkovní omítka odstraněna, stěny pokryty heraklitovými deskami a opatřeny vytahovanou vápennou omítkou.

V roce 1971 po nacouvání nákladního auta autodopravce M. H. byla kaplička v tak špatném stavu, že musela být provedena celková rekonstrukce. Kaplička byla rozebrána, srubové stěny byly nahrazeny dřevěnou rámovou konstrukcí s oboustranným prkenným obedněním. Rovněž stanová střecha byla vyvázána z trámků s laťováním a zakryta taškovou krytinou z bobrovek. Zvonička byla provedena z trámků s prkenným bedněním, oplechována a ukončena opět křížkem.

Původně se v kapličce zvonilo v poledne a večer pak klekání; mimo to při úmrtí ve vsi zvonil umíráček a pak při pohřbu po dobu než pohřební průvod opustil vesnici. Od 60. let minulého století se zvonilo už jenom při úmrtí a při pohřbu. Po roce 1971 se již v kapličce nezvoní vůbec.

V 80. letech minulého století byla kaplička kompletně vykradena – obrázky, sošky svatých a svícny. Chybějící inventář věnovala pro naši kapličku rodina, která krátký čas bydlela v bývalé hájovně č. p. 27.

V současné době je kaplička celkem v dobrém stavu, jen bude třeba obnovit nátěry dřevěných konstrukcí.

Podle kroniky obce Snopoušovy a vyprávění pamětníků zapsal Josef Kasl

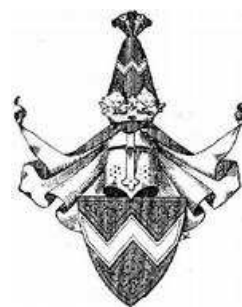
* * * * *

Historická fakta

Vývoj názvu obce ukazuje i vývoj majetkových vztahů. Osidlování Plzeňska probíhalo nejprve na úrodných místech v údolích řek a až později, po vymýcení lesů se osidlování dostává do vyšších poloh. Podle archeologických nálezů se dá předpokládat, že nejvíce nových osad vznikalo ke konci 10. a v 11. století, třebaže o tom nejsou písemné doklady. Ty se objevují až se založením kolonizačních klášterů – Kladruby zal. kníže Vladislav I. v r. 1115, Nepomuk zal. kníže Vladislav II. v r. 1144. Panovníci obdařili kláštery rozsáhlými pozemky, při jejichž zpravování se začínají objevovat písemné dokumenty, ve kterých jsou obce zmiňovány. Nejvíce v okolí jich z r. 1239 – např.: Snopoušovy, Vodokrty, Předenice, Krasavce, Lukavice je z r. 1216. Vyjimku tvoří Čížice – 1115, Netunice – 1192 × Řeňče – 1379.

V průběhu staletí se v naší oblasti vyskytuje několik významnějších rodů. Od r. 1245 se v listinách objevuje jméno Bohuchval. Různé větve tohoto rodu, který od r. 1373 přijal predikát z Hrádku (tvrz u Krchleb u Staňkova) a mezi které patřili i Lukavští z Hrádku, měli na štítě červeném stříbrný pruh třikrát zlomený a nad přílbicí čepici červenou s bílým beránkem, na níž se zlomený pruh opakoval. Tento rod panoval v oblasti od Rokycan až po Klatovsko a počátkem XVI. stol. ukončil po třech stoletích působení na Lukavicku.

V letech 1597 až 1662 vlastnili zdejší obce Loubští z Lub, seděním na Řeňčích, Snopoušovech, Horní a Dolní Lukavici, kteří se stali zakladateli pozdějšího lukavického velkostatku.

Od r 1666 se získávají zdejší statky Morzinové. Tento rod pocházel z Furlánska (it. Friuli), národnostně silně promíšeného území na pomezí slovinském, benátském a rakouském. Do evropské historie začali jeho příslušníci vstupovat na začátku 17. století, a to nejprve jako vojáci v cizích službách. Morzinové získali rytířský stav v říši roku 1562. Služby v habsburském vojsku jim roku 1632 vynesly povýšení do šlechtického stavu a český inkolát, a tak se stali novopečenými českými šlechtici. 1636 byli povýšeni do říšského hraběcího stavu. Při té příležitosti jim byl polepšen i jejich dosavadní znak, jež tvořil čtvrcený štít, v jehož 1. a 4. poli byl trup mouřenína s korunkou a náhrdelníkem (narážka na první část jména, Mohr), ve 2. a 3. poli bylo cimbuří (narážka na druhou část jména, Zinne). Polepšením byl srdeční štítek s říšským orlem. V klenotu byl trup mouřenína mezi dvěma křídly. V r. 1635 jim za věrné vojácké služby habsburskému pánu připadlo i Vrchlabí, 1666 získali také Dolní Lukavici na Plzeňsku, jakož i další panství. Za jejich působení byl v Dolní Lukavici postaven zámek, rozšířen a opraven kostel, postavena kaple v Chlumčanech, zvelebovány i další dvory. Zámeckou kapelu řídil v r. 1759 – 1761 Joseph Haydn. Morzinové se později dostali do finančních potíží a tak r. 1780 panství prodali.

Od r. 1794 získávají panství v D. Lukavici Schönbornové. Tento rod, který svůj původ dokladuje od syna Karla IV. - Zikmunda a Albrechta II. Habsburského, vlastnil různé statky v Čechách a v Rakousku, domy v Praze a dodnes jeho členové žijí v Rakousku. Schönbornové panství Dolnolukavické dále rozšiřovali i zvelebovali. I když byli původem německá šlechta, přilnuli k prostředí ve kterém žili, všichni uměli česky, k prostým lidem se chovali přátelsky a vypomáhali jim v nouzi. Bohužel neuměli příliš hospodařit a počátkem 20. stol. se hospodářství dostalo do potíží, všechny dvory a podniky byly pronajaty a hrabě dostával peněžní rentu.

Po I. svět. válce převzala zámek ČR., majiteli byl v zámku ponechán byt. Stát chtěl do zámku umístit ústav hluchoněmých z Prahy, a proto zde byl zaveden vodovod, elektřina, a vybudováno sociální zařízení. Ze stěhování ale sešlo a tak byl zámek prázdný. Po pozemkové reformě zůstal Karlu Janovi Sch. v D. Lukavici pouze lesní úřad, starající se o zbytek lesů. Hospodářské dvory byly rozparcelovány, nebo prodány jako zbytkové statky. Např. H. Lukavici Škrábek, Snopoušovy Kohoutové, D. Lukavici JUDr. F. Veverka. Po II. svět. válce byl zámek i lesy zkonfiskovány a přešly do národní správy. A to už přestává být historie a současnost jistě znáte.

J. Netrval

* * * * *

Kultura a sport v obci

O kulturní a společenský život ve Snopoušovech se stará Sbor dobrovolných hasičů Snopoušovy a kulturní komise Obce Dolní Lukavice.

Začátkem roku se již pravidelně koná dětský maškarní karneval a Masopustní průvod, který prochází všemi obcemi Dolnolukavicka.

Před Velikonocemi a Vánoce se konají pravidelná setkání v klubovně v Dolní Lukavici, spojená s ukázkami řemesel. Své umění zde také předvádí pan Kastner a pan Kasl ze Snopoušov.

Každoročně se také koná setkání důchodců spojené s kulturním vystoupením dětského souboru Lukaváček (pracuje při ZŠ v Dolní Lukavici) a hudebním doprovodem k poslechu a tanci.

Tradiční akcí se také staly turistické pochody „Za krásami Lukavicka“, konané z jara a na podzim. Díky příjemné atmosféře mívají jarní pochody cíl ve Snopoušovech, kde místní hasiči vždy připraví výborné grilované klobásky. Letos v září proběhne v pořadí již 10. pochod, všichni doufají, že nebude poslední.

Další úspěšnou sportovní akcí se staly Fichtl slety, kdy se do obce sjede na 50 motostrojů rozličných kubatur. Po několikaleté odmlce hasiči obnovili tradici pouťových fotbalových zápasů. Letos se zúčastnilo 6 týmů.

Hasiči pravidelně pro děti pořádají Den dětí a velice úspěšné Putování za pohádkovými bytostmi, které se koná vždy poslední sobotu v srpnu. Do Snopoušov se v tento den sjede okolo stovky dětí.

Kulturní komise také každoročně pořádá, nejen pro občany Snopoušov, autobusové zájezdy za památkami (letos jsme jeli do Hořovic a Zbiroha), do divadla J. K. Tyla v Plzni, na folklorní festival do Mrákova aj.

J. Kaslová

* * * * *

Škola v Dolní Lukavici

Péče o vzdělávání dětí patřila od zavedení povinné školní docházky v r. 1774 mezi významné obecní povinnosti. I před tím se ale některé obce a města o školní vzdělávání starali. Tak např. je z r. 1601 zmínka o učitelích v Přešticích, 1676 v Merklíně. Škola v D. Lukavici je nepřímou zmiňována v povinnostech kantora koncem 16. st 1798 – uvádí se jaký má kantor v D. Lukavici plat a naturální požitky

1806 – v D. Lukavici školní budova stará o jedné místnosti se dvěma okénky byla tak chatrná, že prý „štetinatá ta zvířata, jež se často po návsi potulují, do školy lezla, aniž k tomu dveří vyhledávala.“ Proto byla v čp. 2 místnost pro školu najata. Ve škole měl učitel zimního času 60 – 70 dětí, které namnoze stáli musely, poněvach jen 5 lavic se v ní nacházelo. *(Doslovný přepis)*

- 1813 – nechal vystavět Hugo hr. Schönborn novou školu
 1821 – učitel Jan Levý měl ve škole 198 žáků.
 1825 – přestaly do D. Lukavice chodit děti z Řenecka, kde byla otevřena nová škola
 1851 – 254 ž., učitel Jan Levý roční plat 462 zl., pomocník Jiří. Štefl – 150 zl.
 1876 – zřízena III. tř. v najaté místnosti
 1884 - nová škola o čtyřech učebnách vedle staré školy - 314 žáků. Říd. učitel Jan Rada.
 1890 – vyučuje se v pěti třídách + pobočka k páté tř., celkem tedy 6. tříd
 1903 – 390 žáků, 6 tříd, 7. vyučujících!
 1903 – v okrese Přeštickém je 26 školních obcí, 28 škol a 4452 žáků
 1968 – provedena rekonstrukce školy. Přistavěna sborovna, upraveny třídy, nové podlahy, toalety, vodovod, topení, izolace proti vlhkosti, nová fasáda.
 2008 – V současné době je ve škole pět tříd ve třech učebnách. Ve šk. roce 2007 – 08 učilo v ZŠ 43 žáků 5 pedagogů. Žáci po mají vyučování možnost navštěvovat některý z kroužků: sportovní, hudební (Lukaváček), výtvarný, informatika pro začátečníky a informatika pro pokročilé, náboženství a zdravotnicko – dopravní.
 Součástí ZŠ je i MŠ, která je samostatné budově, kde je i šk. jídelna. Ve dvou třídách je 48 dětí v péči 3. pedagogů.
 2008 – po čtyřiceti letech zahájena celková rekonstrukce školy, na kterou uvolnil KÚ PK 4. mil. Kč. Bude opraven krov, vyměněna krytina, okna, zrekonstruovány toalety, sanitární a elektrické rozvody, topení, provedena nová izolace proti vlhkosti a tepelná izolace budovy. Po dokončení všech prací bude mít obec opět školní budovu odpovídající současným požadavkům na hygienu a výuku. Škola bude opět dominantou obce

J. Netrval

Zajímavosti z dolnolukavicka

Čápi na pivovarském komínu

Každý rok hnízdí na vysokém a chatrném pivovarském komínu v Dolní Lukavici čápi rodinka. Tento úkaz je starý nejméně 50 let. Ještě se nestalo, že by čápi na svůj lukavický domov zapomněli. Hnízdění čápů je pravidelně sledováno od r. 1981 pomocí zpravodajů v jednotlivých místech hnízdění a tak je každoročně přehled o jejich počtu. Tam, kde je k hnízdu přístup, provádějí členové ČSO kroužkování. Podle zpětných hlášení o nálezech kroužkovaných čápů, je jejich tah do Afriky z naší oblasti veden přes Španělsko

Přírodní rezervace Zlín

Asi 1,5 severozápadně leží v polích nad pravým břehem řeky Úhlavy zalesněné návrší (386 m. n. m.) s přírodní rezervací Zlín. Lesní porost tvoří habrová doubrava a vzácná teplomilná květena. Z nepřeberného množství chráněných rostlin lze jmenovat hlavně lilii zlatohlavou. Stromy na úpatí jsou zvláště pokroucené.

Rybníky

Na Dolnolukavicku je rybníků více. Kromě rozsáhlého zámeckého rybníku je zde rybník u bývalého „panského dvora“ směrem na Přeštice, rybníky jsou v Krasavcích i ve Snopoušovech. Zajímavostí je lišický rybník, který je dobře vidět při cestě do Snopoušov. Je v soukromém vlastnictví p. Pouby. Před několika lety jej nechal vybudovat na louce nedaleko řeky Úhlavy. Lišice proslavil proslulými podzimními výlovy, při kterých je krásná podívaná na mrskející se těla tlustých kapříků. U výborného grodu a grilovaných klobásek se tu scházejí lidé ze širokého okolí. Výlovy můžete spatřit i na dalších rybnících.

* * * * *

Haydnovy hudební slavnosti

Členové rodu Morzinů byli hudbymilovní a obě větve rodu – vrchlabská i lukavická, měli na svých sídlech kapely. Tu v D. Lukavici, asi patnácti členovou řídil v letech 1759 – 1761 (*údaje se rozcházejí o 1. rok na obě strany*), šestadvacetiletý nadaný hudebník Franz Joseph Haydn. Pocházel z vesnice Rohau nedaleko Vídně.

V mládí zpíval v chrámovém sboru ve Vídni, kde získal hudební vzdělání, později dával soukromé hodiny a hrával příležitostných hudebních souborů. Zlepšení mu přineslo až místo kapelníka u Morzina. Zde měl také čas na komponování a složil zde svou 1. symfonii (z celkem 104), D dur I:1 označovanou jako „Lukavická“. Po rozpuštění kapely odchází do služeb jednoho znejmocnějších mužů Rakousko – Uherska P. A. Esterházyho z Eisenstadtu, v jehož službách zůstal až do smrti.

Haydnovo působení v D. Lukavici bylo ojedinělé – nikde jinde v Čechách nebyl. Toto dalo inspiraci hudebníkům P. Šeflovi a A. Kröperovi, uspořádat v prostorách zámku koncerty hudby z doby, kdy zde Haydn působil. Podánilo se jim pro tuto myšlenku získat i zastupitelstvo obce. V zámku byly provedeny nutné úpravy a tak se mohly 11. a 12. září 1993 konat v zámku, zámecké kapli, v kostele sv. Petra a Pavla a na Vícově, I. Haydnovy hudební slavnosti.

Po restituci zámku se zahájení koná v kostele v D. Lukavici a koncerty se rozšířily i do zámku v Nebílovech a kostela v Přešticích Program koncertů se postupně rozšiřoval a tak se letošní XVI. HHS konají od 12. do 20. září v D. Lukavici, na Vícově, Nebílovech, Sp. Poříčí, Příchovicích, Přešticích, Dobřanech, Nezdicích, Blovicích, St. Plzenci, Chotěšově, Řeňčích a Lužanech. Místem koncertů jsou kostely a zámky.

Při zahájení je uváděna Haydnova „Lukavická“ v podání orchestru PK. Na dalších koncertech jsou uváděny skladby Haydnovy i jeho současníků a interprety jsou jak domácí, tak zahraniční umělci (od Izraele, Rakouska po USA). Některé koncerty jsou nahrávány pro rozhlasová vysílání domácích i zahraničních stanic v síti EBU. Ta má v úmyslu v příštím roce, při výročí 200 let od Haydnova úmrtí (31. 5. 1809), uspořádat přímé vysílání z míst, kde Haydn působil, tedy i z Dolní Lukavice.

HHS jsou nejdéle trvající festivalem tohoto zaměření v ČR a ojedinělou kulturní akcí jižního Plzeňska.

J. Netrval

Předběžný program XVI. HHS

- 12. 9. 08 – 16.00 – **Dolní Lukavice:** OPK, dirigent Štrunc, sólo housle J. Sedláček – /Vivaldi, Haydn, Schubert/
- 12. 9. 08 – 21.00 – **Vícov:** nokturno – P. Fendrichová, J. Macek – /renesanční písně s loutnou/
- 13. 9. 08 – 10.30 – **Nebílovy:** Collegium Marianum, Jan Krejča – /Vivaldi/
- 13. 9. 08 – 18.00 – **Spálené Poříčí:** Stamicovo kvarteto – /Haydn, romantici/
- 14. 9. 08 – 10.30 – **Příchovice:** I. Troupova, P. Matějova, J. Krejčí – /písňový recitál s hammerklavierem a klarinetem – F. Schubert/
- 14. 9. 08 – 18.00 – **Přeštice:** Michelle Hradecká – /varhanní koncert/
- 15. 9. 08 – 18.00 – **Dobřany:** Ad vocem – /raně barokní duchovní písně/
- 16. 9. 08 – 18.00 – **Nezdice:** V. Richter, J. Tuláček – /písně s kytarou – F. Schubert/
- 17. 9. 08 – 18.00 – **Blovice** - Affetto - J. Tuláček - /společenské písně/
- 18. 9. 08 – 18.00 – **Starý Plzenec:** Gambetta /smyčkový soubor/ – /duchovní hudba/
- 19. 9. 08 – 18.00 – **Chotěšov:** Collegium Musicum Brno – /barokní duchovní repertoár od sv. Jakuba Brno, nebo židovští skladatelé/
- 20. 9. 08 – 14.00 – **Řeňče:** Ivana Bilej-Brouková, Jan Krejča – /raně barokní duchovní písně a árie – italské autoři, kteří působili ve Vídni/
- 20. 9. 08 – 18.00 – **Lužany:** Adam Viktora /organ/ + soprán / Dvořákovy písně

Použité prameny: Nejvíce poznatků jsem čerpal z vlastního archivu a z internetu, dále pak A. Marčan – A. Šlégr 1905: Politický okres Přeštický; J. F. Urban 1948: Západočeský písmák J. V. Mašek; RNDr. J. Michálek – MUDr. V Lepší 2006: Památné stromy Plzeňského kraje; fotografie lípy: J. Běl. STROM na úvodní stránce je upravený přepis úvodního slova tel. seriálu „Paměť stromů,“ autorů M. Hruškové a B. Ludvíka, který vysílala ČT.

J. Netrval

Letecký snímek

